

Gledelig jul...

En hysterisk morsom komedie om å overbringe et dødsbudskap

Blunt:
Hvordan kan jeg være glad for å ikke vite noe,
når jeg ikke vet hva jeg ikke vet?

Kjære publikum

Jeg ønsker publikum i hele landet velkommen til en ny Riksteater-forestilling med et sitat av det absurde teatrets far, den franske dramatikerens Eugène Ionesco: "Bare det komiske kan gi oss kraft til å bære tilværelsens tragedie."

Her sier han noe vesentlig om humorens og latterens livgivende kraft, og jeg håper og tror at vår forestilling "Gledelig Jul ... en hysterisk morsom komedie om å overbringe et dødsbudskap" skal være en skikkelig vitamininnsprøytning som sprer humør og glede langs turneruta gjennom hele landet – nå i mørketiden frem mot jul. I Riksteatret har vi i hvert fall hatt mye latter i huset under prøvene hjemme i Nydalen i Oslo. Dette er ingen tradisjonell situasjonskomedie, og er neppe noe for sarte sjeler, men det er en overraskende crazykomedie, full av forviklinger og svart galgenhumor!

Hva får oss til å le? Jeg har ikke noe svar, men jeg vet etter et langt teaterliv at det er vanskeligere å få publikum til å le – enn å få dem til å gråte. For skuespillerne handler det om presisjonsarbeid på høyt nivå og pinlig nøyaktig "timing", – og det handler om å skape gjenkjennbare situasjoner, og å spille på dødsens alvor. Jeg kan love at vi skal gjøre alt vi kan for at dere skal få trimme lattermusklene!

Men ikke alle synes at *all* humor er like morsom. Smaken er som baken, sies det. Publikum blir mer og mer hardhudet. Noen blir alvorlig provosert av Kristoffer Schau og Otto Jespersen – mens andre elsker dem. Noen får ikke nok av vitsene til han Oluf, mens andre heller vil ha Trond Viggo. Selv elsker jeg Helan og Halvan. De var mine favoritter da jeg var barn, og slektskapet er absolutt til stede mellom Laurel og Hardy og våre to ulykksalige politimenn, Blunt og Gobbel, som hos oss spilles av det nye komi-paret Geir Morstad og Erik Smith-Meyer. I tillegg har vi med oss turneveteranene Linda Tørklep og Ingolf Karinen i litt annerledes roller, og vi har med oss en debutant fra Teaterhøgskolen, Irene Waage, og sist, men ikke minst en ekte diva: Inger Teien!

Jeg takker alle for at de tar plass i turnebussen og legger ut på veien, og minner om at en god latter forlenger livet. *Bare det komiske kan gi oss kraft til å bære tilværelsens tragedie!*

Til publikum er det bare å si: God fornøyelse!

Ellen Horn, teatersjef

58

TOMOPED

Fire på Fyret

Går det an å si noe fornuftig om komedier?

av Steinar Vestli

Vi møtes på Fyret Café med fin utsikt over Youngstorget. Vårsola ligger blek over Oslo-gryta. Det er i slutten av mai måned. Regissør Bjørn Sæter og skuespillerne Erik Smith-Meyer og Geir Morstad er invitert til en prat om Antony Neilsons farse Gledelig jul... – en hysterisk morsom komedie om å overbringe et dødsbudskap. Prøvene har ennå ikke startet; de har knapt lest manus – på engelsk – men vi tar sjansen på å fyre av noen spørsmål allikevel.

Går det an å gjøre det å overbringe et dødsbudskap - til noe morsomt?

Bjørn: - Det som er morsomt, er kontrastene i diskusjonen mellom disse to politimennene som har fått i oppdrag å overbringe et dødsbudskap. All humor oppstår i grunnen i kontraster. Vi kjenner oss igjen i situasjonene. De har fått en forferdelig ubehagelig oppgave å utføre, og de kvier seg voldsomt. Diskusjonen oppstår om hvem som skal overbringe budskapet; og når det så endelig er avklart, så begynner diskusjonen om hvem som skal ringe på dørklokka! Ut fra den alvorlige situasjonen – eller klangbunnen i denne delen av komedien

– blir det bare morsomt ... Men kan jeg egentlig sitte her og si noe fornuftig om humor, spør jeg meg sjøl?

Timingen, da? Du er kjent som en glimrende musikalregissør – det kan vel sammenlignes med den viktige timingen i komedier?

Bjørn: I musikaler har du notene og det rytmiske å forholde deg til. I komedien går det på følelsene – timingen ligger i samspillet mellom skuespillerne. Det stiller krav til en indre musikalitet, men også mye mer. Det som er morsomt i én sammenheng, er neppe morsomt i en annen. Replikkene må treffe der og da – på godt norsk "punch-line". Den skal sitte der og da – midt i blinken. Så har du "drop-line", som ikke skal vektlegges, men allikevel kan føre til braklatter. For at det skal bli vellykket kreves det godt håndverk og stor følsomhet av regissøren.

Engelsk humor slår an i Norge. Jeg tenker på Hotell i Særklasse, Mr. Bean, Monty Python osv.

Bjørn: Ja, men ikke de gamle engelske komediene. Crazy-humor går. Se bare på norsk reklame, kjent over

hele verden for sin bruk av crazy-humor. Denne komedien, Anthony Neilsons ”midt i fleisen-teater”, som de sier i London, skulle ha alle muligheter til å bli forstått av et norsk publikum.

Geir og Erik – dere har begge reist rundt i landet med Riksteatret og komedier. Reagerer folk forskjellig i for eksempel Nord-Trøndelag og i Sør-Trøndelag? Eller er dette bare myter?

Geir: Vel, visse steder kan det være stillere i salen enn andre – men da er det til gjengjeld mer applaus.

Erik: Vi var litt spente på det nordnorske saftige språket i vår camping-komedie. Litt usikre på hvordan de tok det på Østlandet, for eksempel. Men kjenner man seg igjen i det som foregår på scenen, så er det kjørt. Folk er folk. Etter hvert som støkket spelles, så lærer man seg, og legger inn pauser så folk får tid til å le.

Kulturhuslederne i landet ønsker seg gjerne komedier. Hvorfor er det slik? Teaterlitteraturen er jo full av tragedier, mens det er svært få komedier å velge mellom.

Geir: Det er så mye kjedelig drama.

Erik: Nei, det er mye bra, men komediene er uforpliktende. Du trenger ikke å ta del i andres følelser. Bare slippe løs dine egne hemninger.

Geir: Dramaene går jo ikke bra, da. De ender jo tragisk... Og hvordan ender egentlig denne komedien – med død og elendighet og ... ?

Erik: Ja. Nei, det sier vi ikke.

Geir: Nei. Det sier vi ikke bort.

Liza:
Jeg blir alltid sjøsyk når vi nærmer
oss Gibraltar.

Balthasar:
Man når ikke min alder
uten å bli gammel.

Midt i fleisen-teater

av Steinar Vestli

På 90-tallet provoserte dramatikerens Anthony Neilson med sitt såkalte "in yer face theatre". Vi kan kanskje kalle det midt i fleisen-teater, på godt norsk. Her var det sex, nakenhet og vold. Publikum skulle ha det moro eller reagere med avsky. Neilsons prisbelønnede *The Censor* fra 1997 var typisk for genren. Flere institusjoner fant stykket så skandaløst at de ikke ville ha denne forfatteren i hus. Han var ikke redd for provokasjon som virkemiddel. Stykkene skulle skape debatt om mannlig og kvinnelig språk, seksualitet og kjærlighet. Senere overrasket han sitt publikum med *Gledelig jul ...* (*The Lying Kind*), som er av et helt annet format. En typisk West-End farse, mente kritikerne, og gav det fine kritikker.

Mellom disse komediene/farsene har Neilson rukket å skrive en rekke stykker for britisk radio, TV, film og teater. Flere av dem er prisbelønnet, også internasjonalt. Han beveger seg fritt i alle genrer, i det ene øyeblikket mørke samtidsdramaer, og i det neste er det prester som gjemmer seg i garderobeskap – som i *Gledelig jul...*

Neilson ble født i Skottland for 37 år siden. Allerede som 10-åring satte den driftige unge mannen i gang en omfattende korrespondanse med den britiske filmsen-

suren. Han ville på "voksenfilm", men var for ung. Gjennom hele skolegangen og universitetsstudiene var han stadig på kant med autoritetene.

Jeg liker å arbeide raskt, sier Neilson. Å gå inn i en prøvesal uten manuskript og liksom bare sette i gang. På en eller annen måte munner det ut i noe usensurert. Jeg forsøker ikke å forskjønne det hele, jeg vil heller ikke formidle et bilde av meg selv som bedre enn jeg er. Det kommer direkte fra hjertet – med alle de fordeler og ulemper som dette innebærer.

I *Gledelig jul...* tar Neilson faktisk opp flere alvorlige temaer. Det handler for eksempel om hvor mye vi kan skade hverandre når vi forsøker å unngå å fortelle sannheter. Selv om det er en del mennesker man bør dekke over sannheter for, som Neilson sier. Og det handler om misforståelser mellom mennesker. Vi opplever det hele tiden, og i farsen er det et viktig element. Vi ler når vi kjenner oss igjen. Det er like overraskende hver gang sannheter som vi har fortrenget, dukker opp til overflaten; og det har de jo en stygg tendens til.

Om *Gledelig jul...* sier Neilson at det er en hyllest til Helan og Halvan og alt det der som han virkelig setter pris på. Vi tror ham på det.

Blunt:
De ondskapsfulle drittsekkene klatrer
til topps, mens de som er snille og
gode får et skudd i nakken. Jeg er et
levende bevis på det.

Anthony Neilsons verker:

The Censor..Dirty Laundry..The Dusseldorf Ripper.
Edward Gant´s Amazing Feats of Loneliness.
Heredity. Hoover Bag. The Night Before Christmas.
The Penetrator. Stitching. Twisted. Welfare my Lovely.
The Wonderful World of Dissocia. The Year of the
Family.

Gledelig jul ... (The Lying Kind) ble oppført første
gang på Royal Court i London 2002, der Neilson selv
satt i registolen. Anmelderne sammenligner Neilson
med den crazy-humoristiske forfatteren Tom Sharpe
og dramatikerne Joe Orton og Martin McDonagh.
Neilsons stykker har fått flere utmerkelser. The
Censor fikk Time Out og Writers´ Guild-prisene for
Best Fringe Play. Stiching ble nominert til Evening
Standards pris for Most Promising Playwright. Filmen
The Debt Collector vant den internasjonale kritikerpri-
sen ved Troia Filmfestival i 1999.

Kilder: Internet, Anthony Neilson. Catrine Villaume,
Östgöta Teatern.

Gledelig jul ...

En hysterisk morsom komedie om å overbringe et dødsbudskap

Av Anthony Neilson

Oversatt og bearbeidet av Bjørn Sæter

Gobbel
Blunt
Gronya
Liza
Balthasar
Carol
Pastor Shandy

Geir Morstad
Erik Smith-Meyer
Linda Tørklep
Inger Teien
Ingolf Karinen
Irene Waage
Jan Huse

Regi
Scenografi
Kostymedesign
Lysdesign
Maskør
Dramaturgi
Inspisient / turneleder

Bjørn Sæter
Helge Löhne
Elise Bruun
Kai Roger Havn
Linda Solum Alm
Tine Thomassen
Jan Huse

Bemanning på turné:
Oppsetningsleder / scenemester
Scenemester
Lysmester
Kostyme- og maskeansvarlig
Rekvisitør

Terje Grønvold
Timo Isola
Aslak Hetland
Linda Solum Alm
Kari Hillestad

Suffli i prøveperioden

Elisabeth Scharffenberg

Premiere i Gjøvik 30. september 2005

Forestillingen varer i 2 timer inkl. 20 minutters pause.

Dekorasjon, kostymer, rekvisitter, lys og lyd er produsert ved Riksteatret under ledelse av verksmester Hilde Leikvoll, leder for lys- og lydavdelingen Espen Solum, leder for dukke-, rekvisitt- og tapetserverkstedene Dan Christiansen, leder for systua Mette Gøransson og leder for maskeavdelingen Helge Bjørnå.

Utgitt av Riksteatret, Gullhaug torg 2, 0484 Oslo. Telefon: 24 14 42 00. www.riksteatret.no.
Ansvarlig utgiver: Ellen Horn. I redaksjonen: Bjørn Sæter, Jan Huse, Tine Thomassen og Steinar Vestli (red.)
Grafisk design: Lise C. Juvet. Fotograf: Erik Berg. Opplag: 2 500. Trykk: Kampen Grafisk AS

Balthasar:
Hun er jo død, ikke sant? Vi har jo ikke
tenkt å få henne stoppet ut.

Geir Morstad

Spiller Gobbel.

Geir har lang erfaring fra teater, musikaler, revy og TV. Vi kan nevne Bo Hermanssons Komedie i kveld, spilt på Chat Noir. Han har også vært med i Damenes aften og Grease på samme teater, og er ellers kjent fra TV-serier som Syv søstre, Hotel Cæsar og humorserien Det gode selskap. Geir var med på åpningen av det nye Edderkoppen Teater i 2003 i revyen På nett med byen. På 1980 og 1990-tallet var Geir med i flere frie teatergrupper, fremfor alt Lattergalen Teater. De siste seks årene har han spilt i de populære sommerrevyene i Stavern. Siste rolle (2003) på Riksteatret var dr. Einstein i Arsenikk og gamle kniplinger i regi av Bo Hermansson.

Erik Smith-Meyer

Spiller Blunt.

Erik er både skuespiller, dramatiker og regissør. Erik har hatt manus og regi ved flere TV- og filmprosjekter og skrev manus og hadde regi på den omdiskuterte og absurde spillefilmen Svidd Neger (2003). I vår var han på riksteaterturné med Nordland Teaters populære komedie Camping, som nettopp handlet om det.

Inger Teien

Spiller Liza.

Inger har lang teatererfaring fra både musikaler, klassisk drama og farser. Hun startet sin karriere på Nationalteatret, og har gjort en rekke roller på bl.a. Oslo Nye Teater og i Fjernsynet. Hun har også vært benyttet i radio, og var i en periode programleder for Hoppla vi lever. Inger har gitt stemme i utallige tegnefilmer og har også hatt regioppgaver, bl.a. for Tarzan. Av filmer kan nevnes Folk flest bor i Kina og diverse Olsenbanden-filmer. Hun har også tilbrakt en tid i Hotel Cæsar som den manipulerende politikerens Guri Høyer. Inger har tidligere reist med Riksteatret som bl.a. Fru Tesman i Hedda Gabler, Tante Sofie i Folk og røvere i Kardemomme by, flere roller i Gjest Baardsens siste flukt, og sist vinter en periode som Fru Pernelle i Tartuffe.

Ingolf Karinen

Spiller Balthasar.

Ingolf har vist stor variasjon i sine mange roller ved Riksteatret, der han har vært fast ansatt siden 1974. Av de siste nevner vi den kritikerroste Sitting Bull i Annie Get Your Gun og den lett hysteriske Teddy Brewster i Arsenikk og gamle kniplinger. Hans register ved Riksteatret spenner fra vårt nasjonalepos Peer Gynt til fransk klassisk komedie som Molières Den innbilt syke. Hver sommer finner du ham i Dyreparken i Kristiansand i den populære Kaptein Sabeltann.

Linda Tørklep

Spiller Gronya.

Linda er utdannet på Elevskolen ved Det Norske Teatret og har 30-års jubileum som ansatt på Riksteatret i år!

I de siste årene husker vi henne bl.a. fra musikalene Annie Get Your Gun og My Fair Lady og som Julies amme i Romeo og Julie. Den allsidige skuespilleren spiller like gjerne i komedier som På lysten løs og Tartuffe - eller i klassisk drama som Shakespeares En midtsommernattsdrøm, Dostojevskijs Raskolnikov og Ungen av Oscar Braaten. Eller i barneteater som Karius og Baktus og Kaptein Sabeltann.

Irene Waage

Debuterer i rollen som Carol.

Irene gikk ut fra Statens Teaterhøgskole i vår, og har naturlig nok ikke vært med på så mange oppsetninger. Men erfaring har hun – fra det årlige Mostraspelet på Vestlandet, der hun har spilt den kvinnelige hovedrollen Vigdis, og der hun har gjort Volven (en helt ny rolle som regissør Svein Tindberg skrev inn). I avgangsklassen på skolen spilte Irene Varja i Tsjekhovs Kirsebærhagen.

Jan Huse

Spiller Pastor Shandy.

Jan har danset i en rekke musikalene før han kom til Riksteatret i 1987. På Riksteatret har han spilt i klassikere som bl.a. Peer Gynt og Den innbilt syke og i familieforestillinger og musikalene som Mowgli, Robin Hood, My Fair Lady, Annie Get Your Gun og West Side Story.

Bjørn Sæter

Regi og oversettelse.

Bjørn Sæter er utdannet ved regilinjen ved Statens Teaterhøgskole. Han har jobbet for TV, og er kjent for blant annet kjempesuksessene Crazy for You og Mysteriet Myrna Vep på Oslo Nye Teater. Han har hatt et utall regioppgaver på teatre som Torshovteatret, Teatret Vårt, Fjernsynsteatret, Rogaland Teater, Det Norske Teatret, Nationaltheatret, Oslo Nye – som nevnt, Trøndelag Teater og Riksteatret. Hos oss har han regissert musikalene Pippi, Annie Get Your Gun - og sist publikumssuksessen West Side Story.

Helge Lohne

Scenografi.

Helge har i en årrekke virket som scenograf ved våre hovedscener og de fleste regionteatre. Og Nordland Teaters Vi betaler ikke av Dario Fo var også på turné med Riksteatret. Siste år var Helge ansvarlig for scenografien til Oslo Nye Teaters Victoria av Knut Hamsun, vandreforestillingen Kraft i samarbeid med Hydro på Sunndalsøra, den kritikerroste musikalen Kveiteprinsen på Latter Scene i Oslo, Per Olav Sørensens 100 år i rødt, hvitt og blått og Marispelet ved Rjukanfossen. På Riksteatret husker vi ham for scenografien til både Gjøglernes Peer Gynt, My Fair Lady og West Side Story – der Bjørn Sæter også satt i registolen.

Elise Bruun

Kostymedesign.

Elise er utdannet ved SHKS, og debutterer som kostymedesigner i kveldens forestilling. Hun har vært ansatt som kostymemaker på Riksteatret i syv år, og har tidligere erfaring fra Nationaltheatret, Det Norske Teatret og Operaen.

06-00824

Lokal Nasjonal

DnB NOR er Riksteatrets hovedsponsor og bidrar med støtte til prosjekter og videreutvikling. Vi er et konsern med tjenester og kompetanse tilpasset både små lokale forhold og de større internasjonale arenaer. DnB NOR er en stor samarbeidspartner med norsk kulturliv.

ELLERS PÅ RIKSTEATRET:

Den lille muldvarpen som ville vite hvem som hadde bæsjet på hodet hans

Dramatisert av Tine Thomassen etter Werner Holzwarths bok

"Noe så frekt!" ropte den lille muldvarpen. "Hvem er det som har bæsjet på hodet mitt?"

Slik begynner barneboksuksessen om den lille muldvarpen som setter alle kluter til for å finne ut hvem som har bæsjet på hodet hans. Riksteatret har bearbeidet historien, komponert sanger og gitt karakterene enda mer liv. Vi møter blant andre den forelskede geita, hesten med verdens største selvtillit, den sinte haren og fluene – møkkaekspertene som til slutt hjelper den lille muldvarpen å finne synderen.

Endelig en forestilling som også de minste barna kan se! Den varer i 40 minutter, og vi lover latter og spenning til siste sekund for både voksne og barn.

Urpremiere i Askim 2. september

Søstre

av Haugen Produksjoner

"Strålende om søsterskapet"

Danserne Liv Hanne og Anne Katrine Haugen er like mye nære venninner som søstre. De har laget en sjarmerende, morsom og ikke minst tankevekkende fore-

stilling som vi lover vil begeistre og skape gjenkjenning for alle med en søster. Men også brødre, venninner og andre familiemedlemmer vil kjenne seg igjen i de mange besnærende situasjoner som oppstår når søstrene tar for seg forskjellige episoder i sitt liv.

Humor, masser av lun humor og glimt i øyet om søskenforhold (...) Her er bømtevis av selvironi og evne til å le av seg selv. Nordlys

Innslagene fikk publikum til å riste i stolene av latter, og det gode humøret kom til å holde seg under hele forestillingen. Finnmark Dagblad

Forestillingen hadde premiere under Festspillene i Nord-Norge i fjor, og har turnert for fulle hus, stående applaus og femmere på terningen!

Turnépremiere i Grimstad 11. oktober

Birkeland & Eyde

av Arthur Johansen

Møt Kristian Birkeland og Sam Eyde i høstens storsatsning fra Riksteatret. Gled deg til en historisk thriller om maktkamp og lidenskap, om menneskene bak industrigiganten Norsk Hydro.

De var geniale, de var litt gale. Og de våget å tenke store tanker. Et ungt, kreativt team står bak en forestilling som vi lover vil gi deg en visuell opplevelse.

Urpremiere på Notodden 16. september

Depotbiblioteket

06sd 00 824

SPILLEPLAN:

30-sep GJØVIK
02-okt LILLEHAMMER
04-okt SURNADAL
05-okt MOLDE
06-okt ÅLESUND
07-okt ØRSTA
08-okt STRYN
10-okt FØRDE
11-okt SOGDAL
12-okt ÅL
13-okt FAGERNES
14-okt VIKERSUND
16-okt DRAMMEN
18-okt KRISTIANSAND
19-okt KVINESDAL
20-okt LYNGDAL
21-okt SANDNES
23-okt SIRDAL
24-okt AKSDAL
25-okt STORD
26-okt HAUGESUND
28-okt ASKIM
30-okt SELJORD
31-okt SANDEFJORD
01-nov LARVIK
02-nov HORTEN

09-nov VADSØ
11-nov ALTA
12-nov LAKSELV
14-nov TROMSØ
15-nov NARVIK
16-nov HARSTAD
17-nov STOKMARKNES
20-nov BODØ
21-nov MO I RANA
22-nov MOSJØEN
23-nov KOLVEREID
24-nov NAMSOS
26-nov LEVANGER
27-nov MELHUS
28-nov ORKANGER
29-nov RØROS
30-nov TYNSET
01-des ELVERUM
02-des KONGSVINGER
04-des JESSHEIM
06-des SKIEN
07-des GRIMSTAD
08-des ARENDAL
09-des RISØR
10-des NØTTERØY
11-des BØ I TELEMARK

VG DnBNOR

RIKSTEATRET